

ΕΠΙ ΤΗ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑΣ

ΛΙΤΙΤΖΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
—ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΑ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΝ Ε΄.

—ΕΞΕΦΩΝΘΗ ΕΝ ΤΩ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΩ ΝΑΩ ΑΘΗΝΩΝ ΤΗ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1921

ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΔΡΥΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Κατὰ τὸν μεγαλοπρεπὲ καὶ θριαμβευτικόν τοῦτον πανηγυρισμὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἐθνους, τὴν πανηγυρίαν ταύτην τῶν πανηγύρεων τῆς Ἐκατονταετηρίδος τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας, καθ' ἣν ἀπανταχοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ θῆσαι καὶ ἱεραὶ θερμαὶ ἀναπέμπονται πρὸς τὸν Βασιλέα τῶν βασιλευνόντων καὶ Κύριον τῶν κυριούντων, ὑπὲρ τῶν αἰδίων ψυχῶν τῶν Ἱερομαρτύρων καὶ μαρτύρων τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ὧν πολλὰ τίματα σέφη ὡς ἐν θησαυροφυλάκῳ ἐν τῇ τῆς πολιτοῦχοῦ Ἀθῆναι πόλει ταύτῃ τηθησάμενται καὶ καθ' ἣν καλλιπείσονται καὶ εὐφραδέστατα ἐγκώμια μυριοστόμως πλέκονται, ὕμνοι, θύρια καὶ ἐμβατήρια, εἴ ποτε ἀνορνύται, φάλλονται, ἀμειλλόμενοι τῶν ἀερόφων Μουσῶν, τῶν συντρόφων τοῦ μουσικτοῦ Ἀπόλλωνος, τῶν οἰκουσῶν τῶν Ὀλυμπευόντων, τῶν Πιερέων, τῶν Ἑλικῶνα καὶ τῶν Παρνασσῶν, τῶν λατρευτῶν τοῦ Ὀρφέως καὶ τῶν νεωτέρων ἐθνικῶν ποιητῶν ἡμῶν, εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης τοῦ Ἐθνους πρὸς τοὺς πρωταθλήτας καὶ τοὺς δι' αἵματος τὴν δεδοξαμένην καὶ προσφιλεστάτην Μητέρα Ἑλλάδα τιμήσαντας, πρὸ τίνος τάρου τῇ στιγμῇ ταύτῃ παριστάμεθα; Τίς ὁ συναγείρας ἀθρόως τὸ σεβαστὸν καὶ ἐπλεκτὸν τοῦτο Ἐκκλησιαστικόν, Μακαριώτατον Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας, Ὑπουργόν, Πανιερώτατον Μητροπολίτην Ἀθηνῶν, Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας καὶ Ἐπισκόπους, πεπνυμένον Πρόεδρον τῆς Γ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, Στρατηγούς, Κληρικούς, ἀξιωματικούς, ἐπιστήμονας καὶ πάσης κοινωνικῆς τάξεως ἐνέτους πολίτας;

Ὁ Ἐθνομάρτυς μέγας Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄, ὁ ἐν τῇ συνειδήσει τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἐθνους ἡγιασμένος, ὁ Πατριάρχης Ἐκείνος, οὗτος καὶ μόνον τὸ ὄνομα ἀρκεῖ νὰ συγκινήσῃ, δονήσῃ καὶ συγκλονίσῃ πᾶσαν Ἑλληνικὴν καὶ Χριστιανικὴν ψυχὴν, ἀναλογιζομένην τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας αὐτοῦ πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τὴν πίστην Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν.

Παναγιώτατε Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα Γρηγόριε, ἀγλίσμα τοῦ εὐλογίας Σου σὺν Θεῷ ἀνορθωθέντος Ἑλληνικοῦ Ἐθνους, δόξα τοῦ συνυπουργοῦ Σου, συμμαρτυρήσαντος εὐαγούς κλήρου! Θράσας, μακάριε, πρὸ ἐκατονταετηρίδος τὰ δεσμὰ τῆς τυραννίδος, ὅς' ὦν περισφίγῃς, ὡς Προμηθεὺς ὁ δεσμότης ἐπὶ τῆς ἀκρόπολεως τοῦ Ἐθνους, τοῦ κλεινοῦ Βυζαντίου, προσηνήχῃς ἐπὶ τοῦ βασιῶς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐπ' αὐτῇ τῶν ἡμε-

Αἰήτων, ἥρπαζον οἱ κλέφτες τὰ ἄρματα, οἱ ἀρματοῦλοι ἐπέτον ὡς ἀετοὶ ἐνὰ τοὺς λόφους, ἔρη καὶ πεδιάδας ΡΟΥΜΕΛΗΣ καὶ τοῦ ΜΩΡΦΑ καὶ διὰ πλοίων ἐπὶ Σπεσιῶν, Ὑδρας, Χίου, Κρήτης καὶ Ψαρρῶν, οἱ ἀτρόμητοι Ἕλληνες ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν ἐνδόξων στρατηγῶν, ναυάρχων καὶ ἀξιωματικῶν κατασυνέτριβον τὸν πολέμιον, θερμαὶ εὐλογίας τῆς συναγωνισαμένης ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, μαρτυρούντων τὸν αἵματοβαρὸν λόφον, ποταμῶν, πεδιάδων καὶ τῶν Ἑλληνικῶν θαλασσῶν. Ὅποια αὐταπάρνησις, ὅπως ἐνθουσιασμός! Μὴ ὑπερβῇ ἡμῶν κατὰ τὴν Ἀκρόπολιν ταύτην δὲν συνήθη κρατερὰ ἄμυνα ὅς' ἀρχηγούς ἐνδόξους, τὸν ἀραιμάνιον Βασιλικάκη, Ὁδυσσεῖα Ἀνδραρτσον, στρατηγὸν Μακρυγιάννη, συνυπουργοῦντος τοῦ ἐπικηρύτου Βορειοηπειρώτου Κωνσταντοῦ Χαρμοδίου μετὰ Ἀθηναίων, Χαρμοδίων, Ἀγνινητῶν καὶ Σαλαμινίων. Ἀλλὰ καὶ πρὸ δεκαετηρίδος ἀγέδων, Τριάντοξε Πατριάρχα, οἱ κλεισσοὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ χαιρόντες ἱεραὶ πρὸς

λοκοτόνους, ὁ στρατηγὸς Πετρουῆς Μαυρομιχάλης, Παπαρλίστας, Θ. Ζαΐμης, Λόντος Πετμεζάς, Ρούφος Δεληγιάννης, Ζαΐμης, Κωνσταντίνος, Γιατράκος, Ἀναγνωσταράς, Παπαδομαντόπουλος, Μαυρομιχάλης ὁ Βοϊδῆς, Σισίνης, Ἰωσήφ Ἀμπάτης, Ρίκος Νερούλης, Ρήγας ὁ Παλαμίδης, ὁ Κεραλλὴν Μεταξάς καὶ λοιποὶ ἥρωες στεφανοῦμενοι σήμερον συγχάρισται τοῖς γενναίοις Μωραϊταῖς μὴτ' ἄς αὐτῶν, στεφανοῦντας καὶ οὗτοι νοερώς τοὺς πίπτοντας ἀνδρείως εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν.

Οἱ Σαλαμινομάχοι Θεμιστοκλῆς καὶ οἱ σήμερον στεφανοῦμενοι ὁ ἐνδοξὸς Ναύαρχος Μισούλης, ὁ γενναῖος πυρπολὴς Κανάρης, ὁ ἀνδρείος Ναύαρχος Μπούμπουλης, Ἐάνθος ὁ ἐκ Πάτμου σὺν τῇ ἐνθουσιᾷ χειρὶς τῶν Φιλικῶν ἐκ τῶν τάρων τῶν ἀποβιβουσι τὸν χαιρετισμὸν πρὸς τοὺς θαλασσομάχους τῶν Νήσων τοῦ Αἰγαίου, τοῦ Ἰονίου Πελάγους, Κρήτης, Σάμου, πρὸ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου καὶ τῶν Ἀρδανελιῶν. Ἀλλὰ τί ἀκούω (ἦ) στιγμὴ ταύτη; Ἀκούω τὴν ῥάλλητ' ἡχοῦσαν πρὸς τὸν Ἄλυν πάτακον, τὸ δὲ βαρὺ πυροβολικὸν νὰ ἀντηχῇ περὶ τὸ Βυζάντιον. Αἴφνης δὲ βλέπω ἐν δράματι Σὲ μὲν τὸν Μέγαν Πατριάρχην Γρηγόριον, νὰ ἀπαγγέλλῃς ἐκ τοῦ τάρου Σου ἐκθαμβος καὶ νὰ παρασκευάζῃς σὺν τοῖς συλλειτουργοῖς Σου συναθληταῖς Μητροπολίταις καὶ τῷ αἰδίμῳ Π. Πατρὶν Γερμανῶ καὶ τοῖς ἑλλοῖς συμμαρτυρήσας Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς πρὸ ἐξακολούθησιν τῆς αἰακπέσης λειτουργίας, διανοιγομένης τῆς κλεισμένης Πύλης καὶ πρὸς ἀγία-

Ἡ φωνὴ Σου, Πρωθυεράρχα, ἦτο
ἀπήχησεν τῆς μαρτυρικῆς φωνῆς καί,
τῇ φωνῇ μαρτυρῶν καὶ ἱερομαρτυ-
ρῶν, διαμαρτυροῦντων ἡμῶν διὰ τὸ
ἀσθενεῖν Κυρίῳ. Ἡ φωνὴ αὕτη ἐπα-
ναλαβανομένη ἀπὸ τῆς ἐξεγέρσεως
ἐγένετο εὐφρόδεντος παρὰ τοῦ Σω-
τήρος Χριστοῦ διὰ τῆς εὐαγγελισθε-
σης Ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου. Οὕ-
τω δὲ ἡ ἐλευθερία, ἡ φυλοποιήσις, ἡ
πάντων εὐγενεστέρα Ἐξουσία
Ἑλληνικῆς ψυχῆς καὶ ὡς ἐπὶ τοῖς εἰς
τὴν πέραν καχυρμένῃ ἡνῶσε καὶ γε-
νομένη πυρκαϊὰ κατέκαυσεν σέθλον
καὶ στρατὸν διὰ τῶν λαῶν τοῦ πολε-
μιστοῦ, διὰ τῆς κλαγγῆς τῶν ὅλων
αὐτοῦ, ἀναθροῦσεν τῆς Ἑλλάδος,
ὡς φωνῆς. ΕΤΡΕΧΘΕ Οἱ ΠΑΝΕΣ,

τὴν δόξαν θαυμαστὰ ἡγεσία τοὺς
 Στρατηγὰς καὶ δακρυοπόρους Βα-
 σιλεῖς ἡμῶν Κωνσταντίνου. Ναί! Ἀ-
 πό τοῦ ἔτους 1912 μέχρι σήμερον οὐ
 δὲ ἔσονται ποτε βλεράσι αὐτῶν ἔδο-
 καν· εἰσὶ οἱ Μελιανομάχοι, οἱ Κιλί-
 κισμάχοι, οἱ Νευροκοπιμαχοί, Κρε-
 σονομάχοι, Φιλαδελφειομάχοι καὶ Ἀ-
 ρινοκαρχισσαρομάχοι. Οὕτω δὲ ὁ Μ.
 Ἀλέξανδρος καὶ Βασίλειος ὁ Βουλ-
 γαρκοκτόνος ἐκ τῶν τῶρον τῶν θαυμά-
 σιων τῆς Μακεδονίας τὴν ἀνδρείαν.
 Ὁ Πύρρος, ὁ Γεώργιος Καστρώτης,
 ὁ Σαμουὴλ, Γαβριὴλ ἡγουμένος
 Ἀρχαίου Κρήτης, Οἱ Σουλταναὶ πα-
 νέντιοι, Χορροβίται, Γαρδικιώται,
 καὶ Παργαῖοι ἐξαιρούμενοι ἐκ τῶν τῶ-
 ρων τῶν ἡρωϊκῶν τῆς ἡμετέρας. Οἱ
 Αὐτοκράτορες Μ. Κωνσταντίνος, Ἰ-
 ουστινιάνος, Θεοδοσιος, Ἡράκλειος.
 Τοιμήσις συγχάριται τοῖς μαχομέ-
 νοις ἡρωϊκώτατα ἐν τῇ ἐριθείᾳ καὶ Μ.
 Ἀσία, Οἱ Μαραθινόμαχοι, οἱ Αἰωνί-
 κῶς καὶ οἱ σήμερον στεφανοῦμενοι ἐπὶ
 τῇ ἐνάσει τῆς Ἐκκοτακτικῆς
 Καποδιστριας ὁ ἐξ Ἀργυροκάστρου
 Ἰωάννης καὶ γένος, οἱ Ἱερολοχιταὶ ἀπὸ
 τῆν ἀρχηγίαν τοῦ Ὑψηλάντου, οἱ
 Μουρούτιοι, Ράγες, οἱ Φεραῖοι, ὁ Ἀ-
 δαμάντιος Κόρανης, ὁ ἀθάνατος Μάρ-
 κος Μπότσης, ὁ Βουλγαρὸς Ἀθα-
 νάσιος Διάκος, ὁ Κουτλάρης, ὁ Ρελ-
 ας, Χατζὶ Πέτρος, Χατζὶ Νηὸςτος,
 Κομιπάρης, Τσιβέλλας, Μαλάμος,
 Δαγκλής, Νταρῆς, Μαυροκαρδα-
 ρας, Κριεζώτης, Σκουρῆρας, Γκού-
 ρας, Τριχοῦτης, Βόρσης, Τζώρτζι,
 Εὐνάνδρος, Φαβιέρους καὶ λοιποὶ ἐ-
 λελέλητες· Βούλγαρες, Τσακάλως,
 Σκορζέζ, Σουμλέης, Γεννάδιος Ἀ-
 Μένος, Χαλκοκονδύλης, Γιαννιῶ-
 ρας, Στρατηγὸς, Στυρομολίτης, Ζα-
 χομήλης, Κωνσταντίνος Τσαῦς Πρί-
 σης, Χορροβίτης, Κίτσος-Δούλης,
 Εὐάγγελος Ζάπτας, Βλάσσης, Τσί-
 κας, Σταύρος ἐξ Ἀνὰ Λαμνέσου με-
 τὰ διαστολῆς φαλαγγίται καὶ ἄλλοι
 ἀφανεῖς ἥρωες σήμερον στεφανοῦμενοι
 ἐξίστανται ἐπὶ τῇ ρωμαλεότητι τῆς
 Ρομέλειας, Ὁράνης καὶ ἡμετέρας. Ὁ
 Ἀρχιεπίσκοπος Παλαιῶν Πατρῶν ἀ-
 εμνιστοῦς Γερμανὸς σὺν τῷ Μονε-
 ντιστῇ Χρυσάνῳ καὶ τοῦ Ἑλούς
 Ἀνθίμῳ, ὁ ἥως ἀρχιστρατηγὸς Κο-

Ναὶ εὐγενὴς καὶ ἐρεῖμος Ὁμ
 γυρις, τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος οὐκ ε
 μακρὰν, μόνον, στρατιῶνιν ὀρ
 ριστικὸν τὸν δεδωζαμένον στρατιῶ
 ν τοῦ, ἡγεστὰ τοῦ πανευκλειστοῦ Β
 σιλῆος ἦσαν Κωνσταντίνου εἰς τ
 πλῆρη δόξης αἰγλήν Ἑλληνικὰ ἐρ
 τανὰ τοῖα τῆς ΒΑΣΙΛΙΑΔΟΣ ΤΩ
 ΠΟΛΕΩΝ καὶ ἀγκυροβο
 λοῦν μόνον, τὸν θρυλικ
 στόλον ἀνὰ τὴν μαρμαίρουσαν Πρ
 ποντίαν, τὸν χρυσοῦ τῷ Κερατίνῳ
 τὸν Χρυσοτὴν Βιά πορον, θά καὶ
 ἐνδόξως τοῖς ἐκεῖ καρδοκοκκίνοι ἀε
 ροὶς ἦσαν καὶ τοῖς ἄλλοις συνεικό
 τῃν θείαν ἐλευθερίαν, τὴν σταθερὰν
 νομίαν, τὴν χρυστὴν εἰρήνην, διὰ τ
 ἣν Ἐώας προκαθεζομένη Πόλις ἐ
 ἠσπασεν τὴν Ἀνατολήν, τῆς πολυ
 τος καὶ τιμωρῆστατος γάρου προ
 ριστοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ.

Γέγονε